

A KATONAI LOGISZTIKAI BIZTOSÍTÁS GYAKORLATA

A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS ÁGAZATI (HONVÉDELMI TÁRCÁRA TARTOZÓ) FELADATAINAK HÁTTERE

Jároscsák Miklós¹

ELŐZMÉNYEK

A Magyar Köztársaság az 1990-es évek közepétől – a dél-szláv válság békés rendezése időszakától – a **NATO tagállamok között élen jár** a szövetséges katonai erők részére nyújtandó BNT előkészítésében és gyakorlati végrehajtásában.

A BNT országos szintű feladatrendszerében az IFOR, SFOR, majd a KFOR tevékenységekhez kapcsolódva a közigazgatási-, nemzetgazdasági- és katonai szféra együttes és összehangolt fellépésével több éven keresztül sikeresen oldotta meg a szövetséges katonai erők támogatását, amely révén megalapozta a NATO tagságunkkal együtt járó BNT kötelezettségünk teljesítését. /Ez egyben egyik ajánlólevelünket képezte./

A félreértések elkerülése érdekében minden esetben szükséges kihangsúlyozni, hogy a BNT **az egész ország ügye** és a támogatás mértéke – szerződéses alapon – a lekötetlen erőforrások /szabad kapacitások/ felhasználására /átengedésére/ terjed ki. Ezen túlmenően a **katonai szféra** meghatározó szerepet tölt be a tárcaközi feladatok koordinálásában, valamint a honvédségre háruló BNT igények kielégítésében.

Törvényi és más jogszabályi alapokon folytatott BNT tevékenységünk fejlesztése NATO csatlakozásunk időszakától töretlen, amit csupán tényszerű felsorolással az alábbiak támasztanak alá:

1. A BNT nyújtásának, az előkészítés feladatainak jogszabályi megalapozása

- 94/1998 (XII. 29.) OGY határozat 14. pont.

---

¹ Dr. Jároscsák Miklós ezredes PhD., HM GTH főigazgató általános helyettes.

- Fegyveres Erők Jogállásáról Szóló Egyezmény PfP SOFA, 1995. évi CII. Törvény.
- Fegyveres Erők Jogállásáról Szóló Egyezmény NATO SOFA.
- 1997. évi XLIX. törvény a MK Kormánya és az Egyesült Államok kormánya közötti megállapodásról az USA Fegyveres erők MK területén történő tevékenységéről.
- 2004. évi CV. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről 52.§ (1) c. pont, VI. fejezet 70. § (1) e. pont.
- 176/2003 (X.28.) Kormány rendelet a BNT egyes kérdéseiről (egyedülálló a szövetségben belül).
- 9/2005 (HK.4.) HM utasítás a BNT ágazati feladatainak előkészítéséről és végrehajtásáról (minta értékű)
- A MK Nemzeti Bizottsági Stratégiája III./1. rész.
- A MK Katonai Bizottsági Stratégiája II./2. rész.

2. A BNT tervezés helyzete

- Legfelsőbb szinten az ország fegyveres védelmének terve külön BNT fejezetet tartalmaz, mely alapját képezi a szakmai és alsóbb szintű tervek kidolgozásának.(A BNT feladatok tervezése megyei szintig bezárólag előkészített);
- Jelenleg folyamatban van a várható szövetséges igények pontosítása és arra építve 2005. év feladatát képezi az Állandó Egyetértési Megállapodások kidolgozása, illetve aláírása a NATO parancsnokságok és a küldő nemzetek részéről;
- A BNT tervezés alapjául szolgáló – országos szintű – Központi Adatbázis létrehozása 2003. évben befejeződött, ami által létrejött a BNT Képesség Tervező Katalógus kidolgozásának feltétele.

A Képesség Tervező Katalógus 2004. év őszéig megküldésre került a BNT nyújtásában érintett hazai szervezeteknek és angol nyelvre fordítva NATO szövetségeseinknek. Ezzel a NATO tagállamok sorában 3-4.-ként eleget tettünk a Védelmi Tervezési Kérdőívben

(DPQ) és a Haderőfejlesztési Célkitűzésekben (FG) rögzített kötelezettségünknek.

3. Felkészítések BNT irányultsága

– a védelmi felkészítés keretén belül – **országos szintre kiterjedően** – kizárólagosan a várható BNT feladatok megoldására koncentrálván 1996-ig nyúlunk vissza a felkészítések sora;

- magyar-amerikai BNT szemináriumon (1996. Balatonkenese) első ízben kerültek egyeztetésre a BNT polgári és katonai feladatai,
- védelmi igazgatási szervek éves továbbképzésein minden esetben napirendi pont volt a BNT feladatok előkészítése,
- a VÉDELEM-2000 és a VÉDELEM-2003 rendszergyakorlatokon a megyei védelmi bizottságok szintjéig, sőt egyes esetekben a helyi védelmi bizottságokig lemenően gyakoroltattuk és feldolgoztuk a BNT aktuális kérdéseinek megválaszolását.

– a honvédségi szervezetek éves felkészítésében NATO csatlakozásunk előkészítése óta kiemelt szerepet kap a BNT katonai feladatainak megoldása. A honvédelmi tárca katalizátor szerepet tölt be a BNT feladatok elméleti kidolgozása és a koordináció terén.

– a felsőfokú katonai oktatásban 1998. év óta jelen van a BNT feladatok elméleti és gyakorlati kérdéseinek feldolgozása, ami a MAGLITE angol-magyar együttműködéssel induló, majd mára több NATO szövetséges és PFP tag képviselővel folyó gyakorlatsorozatra (évente 2 alkalom) épül. **A MAGLITE gyakorlatok szervezésének és lebonyolításának bázisa a ZMNE Logisztikai Tanszék.**

– felkészültünk a szövetséges felvonultatási rendszer (ADAMS) alkalmazására.

4. Az ország eddig elért BNT képességei:

– képesek vagyunk a légi úton, szárazföldön (közúton és vasúton), valamint vízi úton érkező szövetségeseink fogadására,

– képesek vagyunk a szövetségesek mozgásának koordinálására (Nemzeti Mozcás Koordinációs Központ) és mozgásának biztosítására

(katonai műszaki erők és a katasztrófa-elhárítás erői), valamint az alapvető forgalomirányítási és szállítmánykísérési feladatok megoldására (rendőri és katonai erők),

– képesek vagyunk a szövetséges csapatok elhelyezésére, felkészülésük, kiképzésük, pihentetésük, rekreációs tevékenységük szolgáltatásokkal történő biztosítására,

– képesek vagyunk ellátási-, javítási és egyéb szolgáltatásaink nyújtására (közel 100 nemzetgazdasági szervezet NATO minősítést szerzett és a biztonsági előírások szempontjából is megfelel a feltételeknek). A várható igények ismeretében stratégiai ellátási cikkekből a nemzetgazdaság részére nem jelent gondot a szerződéses alapon történő teljesítés,

– képesek vagyunk polgári és katonai téren egyaránt szövetségesekkel a legszélesebb körű együttműködésre,

– képesek vagyunk szövetségesünket ellátni a NATO STANAG szerinti, angol feliratozású térképekkel,

– képesek vagyunk hírközlési és informatikai támogatás nyújtására,

– képesek vagyunk az egészségügyi és járványvédelmi támogatás biztosítására,

A teljesség igénye nélkül felsorolt képességek valóságosak, azok felkészült és a gyakorlatban jól működő szervezeti alapokon nyugsznak. Ma már a BNT feladatokat **Tárcaközi Tervező Bizottság** irányítja és a különböző ágazatok területein mind a polgári, mind a katonai felkészültség helyzete biztosítékot jelent a bármikor érkező BNT feladatok rendszerszerű megoldásához.

Az elért eredmények mögött a minisztériumok és szakirányításuk alá tartozó szervezetek állományának 10 éves munkája áll, ami

- a BNT jogszabályi háttere megteremtésében,
- a vállalt szövetségi kötelezettségek teljesítésében,
- a gyakorlati feladatok sikeres teljesítésében,
- a felkészítés eredményes folytatásában ölt testet.

Természetesen a BNT feladatok előkészítésének folyamata nem fejeződött be, amivel összefüggésben látjuk további teendőinket, melyek megvalósítása az alábbi alapokon nyugszik.

I.

A BNT AKTUÁLIS FELADATAINAK ALAPJAI

A haderő képességeinek átalakítását és fejlesztését elősegítő Védelmi Felülvizsgálat 2003. júniusi lezárásával – legalább 10 éves időtávlatot átfogóan – véglegesítésre kerültek a Magyar Honvédség ambíció szintjei, feladatai, melyek nyomán a (2236/2003.X.1.) kormányhatározat és a 01/2003. HM utasítás alapján már 2003. év őszén elindulhatott a végrehajtás folyamata. Az új képességekkel rendelkező katonai szervezetek kialakításánál meghatározó szempontot képezett az ország teherbíró képességével arányban álló hozzájárulás a szövetségi feladatok teljesítéséhez, valamint a hazai védelmi feladatok megoldásához.

Kiindulva a már elfogadott **Nemzeti Biztonsági Stratégia** és a jóváhagyás előtt álló **Nemzeti Katonai Stratégia** dokumentumokban rögzített alapvetésekből, elvekből és feladatokból, teljes bizonyossággal állapíthatjuk meg, hogy az ország védelme saját erőink mellett NATO szövetségeseink segítségnyújtására épül. *A hivatkozott dokumentumokból vett idézetek erről az alábbiakat tartalmazzák:*

1. A Nemzeti Biztonsági Stratégia tekintetében:

„A Magyar Köztársaság alapvetően a NATO- és EU- tagság keretei között, szövetségeseivel és partnereivel együttműködve garantálja biztonságát. Magyarország úgy tudja aktívan alakítani biztonsági helyzetét és környezetét, ha tudatosan fejleszti képességeit, kiaknázza az integráció nyújtotta előnyöket, és a változásokhoz igazítva rugalmasan használja a rendelkezésre álló eszközöket és erőforrásokat.

Az ország katonai biztonságának legfőbb garanciája az Észak-atlanti Szerződés Szervezete keretében folytatott szövetségi együttműködés. Magyarországnak rendelkezni kell a NATO keretei között folytatott kollektív védelemhez és a szövetség kollektív védelméhez szükséges katonai képességekkel, valamint a szövetségesek részvételével zajló válságkezelő és békefenntartó műveletekben és a katasztrófa elhárításban való részvételhez szükséges képességekkel.”

2. A Nemzeti Katonai Stratégia véglegesítés előtt álló tervezetében:

„Honvédség képes a NATO keretein belül, szövetségeseivel együtt megvédeni Magyarország függetlenségét és területi sérthetlenségét.

A Magyar Köztársaságnak alkalmasnak kell lennie a beérkező erők befogadó nemzeti támogatására, a Honvédségnek pedig – más tárcákkal és szervezetekkel együttműködve, – a befogadó nemzeti támogatás katonai feladatai ellátására.

Szövetséges és más együttműködő országok fegyveres erőinek Magyarországra érkezése, vagy átvonulása esetén a Honvédség részt vesz a részükre nyújtandó befogadó nemzeti támogatás megszervezésében és biztosításában.

Más tagország megsegítésére, az Észak-atlanti Szerződés 4., valamint 5. cikkével összhangban fegyveres támadás, illetve annak közvetlen veszélye esetén kerül sor. A feladat végrehajtása szövetségi keretek között történik. A hadműveletek alatt szövetségi területen befogadó nemzeti támogatásra számítani lehet.

A Magyar Köztársaság védelmében résztvevő erők fogadása, vagy áthaladása érdekében a Magyar Köztársaság – fő-, vagy átmeneti támogató bázisként – Befogadó Nemzeti Támogatást nyújt. A feladat végrehajtásra az érintett védelmi igazgatási-, rendvédelmi- és egyéb szervezetekkel együtt a Honvédség is felkészül, illetve részt vesz a támogatásban.”

A magyar haderő-átalakítás valamennyi összetevőjét mérlegre téve nyilvánvalóan látszik egy egységet alkotó hármas tagozódás, mely **egyik elemét** a vállalt szövetségi kötelezettségek teljesítése, **másik elemét** az ország fegyveres védelme alapfeladatainak végrehajtása, **harmadik elemét** pedig a **Befogadó Nemzeti Támogatás (továbbiakban: BNT)** feladatainak előkészítése alkotja. Ez utóbbi területen az elmúlt évek során hazai és nemzetközi mércével mérve egyaránt jelentős eredményeket értünk el **azáltal, hogy**

- kialakítottuk a BNT kormányzati szintű rendszerét, szabályozását és működését,
- elvégeztük a kormányzati szintű szabályozás alapján a honvédelmi tárcára háruló feladatok összegzését, a végrehajtás szabályozási és szervezeti kérdéseinek megválaszolását,

- létrehoztuk a BNT feladatok tervezéséhez és további előkészítéséhez szükséges Központi Adatbázist, valamint arra építve a Képesség Tervező Katalógust, melyek életre hívásával a már több év óta esedékes NATO vállalásunkat is sikerült teljesíteni.

Folyóiratunk hasábjain a legszélesebb értelemben vett szakmai kör rendszeres tájékoztatással naprakész ismereteket szerezhettek a BNT Központi Adatbázis és Képesség Tervező Katalógus kidolgozásának elméleti alapjairól, valamint a megvalósítás gyakorlati lépéseiről, sőt ezeken túlmenően a közeljövő fejlesztési irányzatairól is.

Ebből következően jelen írásomban egy másik súlyponti kérdést szeretnék előtérbe helyezni, nevezetesen a BNT honvédelmi tárcára háruló feladatai előkészítését. Ennek feldolgozása során – a hatályos 9/2005. (HK. 4.) HM utasításban foglaltakra építve – külön-külön részt szentelek a feladatok értelmezésének, a tervezési elgondolás leírásának, a módszertani, valamint a működési és irányítási kérdések tisztázásának.

I. A FELADATOK ÉRTELMEZÉSE

A hivatkozott HM utasítás 3. §-a tartalmazza a BNT alapvető ágazati feladatait, amelyek természetesen a szabályozás jellegéből adódóan lényegretörőek, így mentesek mindennemű magyarázattól és körülírástól. Ezt figyelembe véve a további előkészítő munkához szükségesnek látszik megvilágítani az egyes feladatok hátterét, a bennük rejlő tartami összefüggések lényegét abból a célból, hogy pontos és egységes értelmezés álljon rendelkezésre a tervezésben résztvevő állomány részére.

1. számú FELADAT

„A szövetségesek részéről megjelenő BNT igények fogadási-, továbbítási rendjének kialakítása annak érdekében, hogy a különböző igénycsoportok pontosítva, egységesen értelmezve és időben az illetékes tárcák (kormányzati szervek) részére rendelkezésre álljanak.”

E feladat megfogalmazása feltételezi, hogy a szövetségesek (küldő nemzetek) katonai igényei, vagy az illetékes NATO parancsnokságtól közvetlenül, vagy a Külügyminisztériumon keresztül diplomáciai úton

érkeznek a Honvédelmi Minisztériumba, ahol rögtön megjelenik az igények fogadásának, feldolgozásának és továbbításának felelőssége.

A benyújtott igények egyaránt vonatkozhatnak béke műveletek-, felkészítések-, rendezvények időszakára, illetve a **Washingtoni Szerződés 5. cikkelye** szerinti tevékenységekre. Ezekkel kapcsolatos eljárási rend minden esetben ugyanaz, ami azt jelenti, hogy ki kell alakítani az igények fogadásának, feldolgozásának és továbbításának rendszerét a **Honvédelmi Minisztériumon** belül.

A fogadás-, feldolgozás-, továbbítás feladatai közül érdemes kitérni a feldolgozás kérdésére, ami nem takar mást, mint a BNT folyamataihoz kapcsolva az igények szelektálását, majd azok illetékes tárca, kormányzati szervek szerinti szétválogatását. *Példaként véve a BNT folyamatai közül a mozgatót és mozgásbiztosítást, azokon belül a szövetséges szárazföldi katonai kontingensek nagyságrendjétől függően megfogalmazott igények irányulhatnak a vasúti- és a közúti infrastruktúra felhasználására, a mozgások koordinálására, továbbá az útvonalak biztosítására. Az itt megjelenő konkrét igényeket és adatokat egymáshoz rendelve kell összeállítani, majd azokat továbbítani – a példánál maradva – a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Belügyminisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal részére.*

A feladat jellegéből következik a honvédelmi tárca koordinációs szerepe és teljes körű pontosítási kötelezettsége, amely révén biztosíthatja, hogy a tárca, illetve az érintett kormányzati szervek részére csak egyértelmű és kellően behatárolt információk kerüljenek átadásra. *Mindezekhez – a szinte általános időkorlátok miatt – gyors és jól működő rendszer kiépítése szükséges, amelyen belül meghatározó szerep hárul az e célra felkészített munkacsoportok állományára.*

A honvédelmi tárca által feldolgozott igények illetékességi területek szerinti osztályozása, majd kiküldése folyamatában tekintettel kell lenni a válaszadás határidejére, ami természetesen kevésbé feszített a tervezett feladatok esetén, mind a műveleti tevékenységek előkészítése során.

A megadott véghatáridő szem előtt tartása mellett úgy kell az igénycsoportokat rendeltetés szerinti helyükre kiküldeni, hogy a visszaküldést követően elegendő idő álljon rendelkezésre a válaszok összerendezéséhez, ellenőrzéséhez és az esetlegesen szükséges konzultációk (belső-külső) lefolytatásához.

Valójában ezen feladat sikeres végrehajtásán múlik a további feladatok helyes útra terelése, a tévedések és a félreértések elkerülése.

2. számú FELADAT

„A szövetséges BNT igények fogadása, azok katonai részének feldolgozás, az igények és a lehetőségek összesítése útján a tárcá válaszáinak megfogalmazása.”

Már az előző feladat tartalmi kifejtésénél utalás történt arra, hogy a szövetséges igények katonai-, vagy külügyi csatornákon a Honvédelmi Minisztériumba érkeznek, ahol elő kell készülni – szervezeti felelősség mellett – az igények pontos fordítására, értelmezésére, feldolgozásra, csoportosítására, elosztására és kiküldésére. Ez az alaptevékenység az igények teljes körére kiterjed, ugyanakkor a külön választott katonai igényekkel a **HM főosztályok és hivatalok, a honvéd vezérkar szervei, valamint a középszintű parancsnokságok (haderőnemi és a logisztikai-támogató)** szintjein fognak foglalkozni. A feladat sajátosságából adódóan a speciális javítások, szolgáltatások területein a HM tulajdonú részvénytársaságok bevonásával is számolni kell.

A BNT katonai igények feldolgozását a tárcán belül megalakított **Katonai Tervező Bizottság (a továbbiakban: KTB)** irányítja, amely a feladat jellegéből és nagyságrendjétől függően részlegesen, vagy teljes körűen alakul meg a **HM védelemgazdasági helyettes államtitkár** vezetésével. E feladat folyamatában a szövetség által jelzett katonai igényeket úgy kell feldolgozni, hogy egy-egy igényen belül láthatóvá váljanak azok elemi részei és a köztük lévő összefüggések hatásmechanizmusai.

Döntő fontossággal bír a katonai igények szövetségesekkel közös értelmezése, teljes részletezettségű kibontása, a tér- és időbeni jellemzők pontosítása, mely tevékenységekhez célszerű igénybe venni az információk gyors továbbítására rendelkezésre álló zárt célú rendszereket. **Titkosított adattovábbítási csatornák felhasználásának szerepe ezekben az esetekben jelentősen megnövekedtek.**

Amennyiben teljesen letisztul és konkrétá válik a szövetségesek támogatási igénylistájának katonai oldala, akkor honvédségi szakterületenként rögzíteni kell az adott időszakra rendelkezésre álló és a támogatásban bevonható kapacitásokat, erőforrásokat. Azt követően pedig az igények és lehetőségek teljes mélységű ismerete alapján számvetések-

kel, illetve konkrét és korrekt felmérésekkel igazolni kell, hogy a megadott katonai igények részleteiben és összességében milyen mértékben elégíthetők ki.

A KTB irányításával tevékenykedő szakértői kör feladata, hogy tételesen számbavegye az igények teljesítéséhez szükséges katonai erőforrások meglétét, azok felhasználhatóságát, mely alapján – a szakterületi felelősök jóváhagyásával – értékelést kell készíteni a benyújtott igények teljesíthetőségéről a feltételek és körülmények egyidejű megjelölésével. Ezen szakterületi értékelésekről a KTB, vagy a KTB vezetője által kijelölt szervezet összeállítja a tárca válaszait, melynek dokumentumát a honvédelmi miniszter hagyja jóvá.

3. számú FELADAT

„A tárcák által adott válaszok összegyűjtése és továbbításának előkészítése, illetve továbbítása.”

A szakminisztériumoktól és az országos hatáskörű szerveknél hivatalosan előkészített válaszokat a **BNT Tárcaközi Tervező Bizottság (a továbbiakban: TTB)** külön e célból összehívott ülésén tárgyalja meg. Ezen a fórumon van még lehetőség a szükséges egyeztetések elvégzésére, az egyes ágazati feladatok közötti szinkron kialakítására, továbbá az összetett igények teljesíthetőségi lehetőségein belül esetlegesen fennálló vitapontok megszüntetésére.

Valamennyi ágazati válasz megtárgyalása annak korrigált, vagy változtatás nélküli elfogadásával zárul, ami egyben azt is jelenti, hogy a TTB elfogadta az igényekkel kapcsolatosan kialakított ágazati válaszokat, amelyek továbbításához így a szükséges testületi jóváhagyás rendelkezésre áll.

A válaszok továbbítása a Honvédelmi Minisztérium kijelölt szervezeti elemének feladata, mely az igények fogadási jellemzőihez visszacsatolva elvégzi az előkészítés és a továbbítás gyakorlati kivitelezését.

A dokumentum váltás regisztrációja, az igény-válasz dokumentumok összesített példányainak megőrzése a KTB felelőssége mellett valósul meg.

4. számú FELADAT

„A tárca kezdeményező és koordináló szerepének érvényesítésével a BNT katonai feladatai tervezési rendjének kialakítása, valamint azzal összefüggésben az ágazati rész- és összesített tervek tartalmi- és formai ismérveinek kidolgozása.”

A BNT katonai feladatainak tervezése a KTB irányítása mellett a **Honvéd Vezérkar** koordinációjával valósulhat meg. Az **ALAPTERV**, illetve a különböző változatok szerint kidolgozott BNT tervek kimunkálása a KTB által elfogadott rendben történhet.

A katonai feladatok tervezési rendje kialakításánál az alábbi szempontokat célszerű érvényesíteni:

- a feladatok meghatározása központilag, valamennyi tervezésben érintett szervezet vezetőinek bevonásával, külön e célból összehívott értekezleten szóban, majd **„Tervezési Intézkedés”** kiadásával írásban kerüljön végrehajtásra,
- a tervezés **első fázisában** el kell végezni a szövetséges igények szakterületekre lebontott értelmezését, a kérdéses pontok tervező csoporton belüli, vagy az érintett szövetséggel (NATO parancsnoksággal) történő tisztázását addig eljutva, hogy a feladatok, illetve tervezési alapok valamennyi szakterületen és a szakterületek közötti összefüggésekben teljesen egyértelművé váljanak. Ezek a letisztázott feladatok a hozzájuk tartozó adatállománnyal együtt felvételre kerülnek a **„Kiinduló Alapok”** tervfejezetbe.
- a tervezés **második fázisa** a szakmai tervezőműhelyek tevékenységét öleli fel, melynek keretében fel kell mérni az adott igények teljesítésének szükségleteit, valamint az adott szakterületen rendelkezésre álló szabad – a feladatba bevonható – kapacitások terjedelmét.

Ezt követően a tervezés ezen fázisában térben és időben el kell helyezni a szabad kapacitások felhasználásával kielégíthető szükségletek mértékét, ami ebben az esetben gyakorlatilag nem jelent mást, mint a **feladatalapú erőforrástervek kidolgozását** és a **„Szükségleti”**, illetve a **„Van”** erőforrástervek adatainak összehasonlítását.

Az erőforrástervek összehasonlításából közvetlenül adódik milyen százalékban vagyunk képesek biztosítani a megjelölt igényeket.

- a tervezés **harmadik fázisában** az igény kielégítési lehetőségeinek hogyanjára kell a válaszokat megkeresni és a biztosításuk menetét teljes részletességgel kimunkálni. Ennek a tervezésnek tartama lehet **például, hogy adott helyen lévő központi raktárban hol és hány m² raktárterülettel lehet számolni, milyen mértékben lehet a raktár infrastruktúráját igénybe venni egészen a rakodási és anyagmozgatási eszközök darabszám és teljesítménymutatójáig.**

Ebben a tervrészben foglalkozni kell az élőerő szükséglet elosztásával, az esetleges átcsoportosításokkal, valamint az egyes szakterületi funkciókon belüli feladatok (szaktevékenységek) felelőseinek megjelölésével.

Ez a tervezési fázis a szakterületi tervek kidolgozásával fejeződik be.

- a tervezés **negyedik fázisa** a szakterületi tervek egyeztetését öleli fel a katonai területen belül, valamint a polgári (nemzetgazdasági) együttműködő szervezetekkel. Ezen tervezési időszak során el kell jutni ahhoz az eredményhez, mely által garantált a szakterületi tervek megalapozottsága, külső-, illetve honvédségen belüli fedezete, ami egyet jelent azzal, hogy a szakterületi terv végrehajtásához a szükséges erőforrások és feltételek rendelkezésre állnak.

Az egyeztetések, pontosítások, összehangolások közös tervezési értekezleten, vagy kétoldalú kapcsolatfelvétellel valósulhatnak meg attól függően, hogy a rendelkezésre álló idő milyen módszer alkalmazását engedí meg.

A tervezés negyedik fázisának végén a szakterületi tervek összehangoltak, a köztük lévő kapcsolódások (kölcsonös feltételrendszerek) teljesen zártak és ezáltal biztosítottá válik az összesített terv kidolgozása.

- a tervezés **ötödik fázisa az Összesített BNT Terv kidolgozásáról szól**, amelyet a TTB által kijelölt szűk szakértői csoport végez el.

A szakterületi tervekre épülő Összesített BNT Terv tartalmi ismérvei lehetnek:

- a feladat(ok) pontos megfogalmazása és összetevőinek részletes kibontása,
- a részfeladatok felelős szervezetekhez és végrehajtási határidők-höz kötése,
- a feladatban résztvevő polgári- és katonai állomány kimutatása (személyi állomány technikai eszközök),
- a fogadási helyszíneken végrehajtandó feladatok terve,
- mozgatási- és mozgásbiztosítási terv,
- becsoportosítások terve,
- ellátási források, szolgáltatások igénybevételi terve a szerződéses beszállítók megjelölésével,
- térítésmentesen nyújtott támogatások kimutatása,
- térítéses támogatások pénzügyi elszámolásának terve,
- támogatási feladatok összesített erőforrás- és költségterve,
- az átadásra tervezett polgári- és katonai objektumok listája,
- polgári munkaerő-szükséglet biztosításának terve,
- a feladat végrehajtása érdekében megalakított csoportok települési hely, elérhetőség szerinti kimutatása,
- a vezetés és irányítás rendje,
- tájékoztatási terv.

Az Összesített BNT Terv egy változat szerinti és közel sem a teljesség igényével összeállított tartalmi elemeit áttekintve látható a szakterületi terveken túlmenő tervezési feladat volumene. Megítélésem szerint a tartalmi összetevők nem szűkíthetők, azok szakszerű ki-munkálása alapfeltétele a feladat teljes átláthatóságának, megalapo-zásának és vezethetőségének.

A 4. számú feladat valójában nem csak *a honvédelmi tárca terü-le-tét érinti, hanem sokkal inkább arról szól, hogy a honvédelmi tárca helyzetéből adódóan integráló szerepet köteles betölteni a teljes BNT tervezés elméleti megalapozásában és gyakorlati lefolytatásában.* Ezt a

felelősséget a honvédelmi tárca a védelmi igazgatás koordinációján keresztül, valamint a KTB útján érvényesítheti.

Tervezés tekintetében tehát az ágazati minisztériumok szakterületi tervet dolgoznak ki, melyek önmagukban önálló dokumentumok, de egyben részét képezik az **Összesített BNT Tervnek** is. A szakterületi terveket az ágazati minisztériumok felelős vezetői, míg az Összesített BNT Tervet a TTB vezetői hagyják jóvá. Jóváhagyásukat követően ezek a tervdokumentumok képezik a végrehajtás megszervezésének alapját.

5. számú FELADAT

„A kialakított és elfogadott tervezési rendben a pontosított, illetve a szövetségesekkel egyeztetett BNT feladatok katonai részeinek tervezése, a tervdokumentumok kormányzati szintű jóváhagyásának előkészítése”

A BNT katonai feladatai tervezését – mint az a 4. pont alatt már említésre került – a KTB irányítja és koordinálja. Az országvédelem érdekű BNT feladatok katonai részének tervezését össze kell hangolni a műveleti tervekkel mind az egyidőben történő tervezés esetében, mind az önálló BNT tervek kidolgozása során. Ezen követelmény betartása teszi azt lehetővé, hogy a rendelkezésre álló humán- és anyagi-pénzügyi jellegű erőforrások a lehető legoptimálisabban kerüljenek felhasználásra.

A szakterületekre elosztott BNT katonai igények tervezését a KTB által meghatározott tervezési rendben – szóbeli, illetve írásos feladat-szabás alapján – a katonai tervező szervek önállóan, de egymással szoros együttműködésben hajtják végre. Ezen túlmenően az erők fogadása, mozgatása és mozgásbiztosítása, elhelyezése, ellátása valamint egyéb támogatása területein egyeztetni kell a polgári közigazgatási- és a nemzetgazdasági szervezetekkel.

Természetesen az érintett együttműködési-, illetve egyeztetési feladatoknak nem spontán jellegűnek kell lenniük, hanem azzal szemben azokat a tervezési fázisokon belül konkrét feladatokhoz és időpontokhoz szükséges kötni. Külön tervezési okmányt érdemes szentelni tehát az együttműködés szabályozott keretek közötti folytatásának, melyben előre láthatóan és pontosan nyomon követhető, hogy mely katonai ter-

vező szervezetnek, mikor, kivel és milyen témában kell egyeztetéseket végrehajtania.

A BNT katonai feladatainak terve egy olyan összesített tervek komplexum, amely mögött vagy a szakterületi támogatások önálló tervei állnak, vagy a BNT folyamat egyes elemeihez (fogadás, mozgatás, elhelyezés, ellátás stb.) csatlakoznak be a szakterületi tervek. Mindkét terv kialakítási lehetőség megítélésem szerint egyaránt célravezető és a köztük való választás a KTB kompetenciájába tartozik.

Útmutató gyanánt e feladat keretében is érdemesnek tartom a BNT Katonai Terve, valamint az azt megalapozó önálló szakterületi tervek főbb tartalmi részeire kitérni.

1. A szakterületi tervek általános tartalmi összetevői lehetnek:

- a szakmai feladatok tételes felsorolása (mit is kell tenni a szakterületre tartozó igények kielégítése érdekében),
- a megjelölt feladatok erőforrás és költségigényének számvetése,
- a SZÜKSÉGES és a VAN adatok összehasonlítása, a támogatók terjedelmének behatárolása,
- a támogatási tevékenységek megvalósításának leírása, a támogatás rendszerének felvázolása,
- a feladatok végrehajtásba bevont katonai erők harcértékének kimutatása,
- a szövetséges erők mozgatásának tervei (a mozgás koordinálás rendje, menetrendek) csak az MH Közlekedési Szolgálatra vonatkozóan,
- a katonai erőkkel támogatott mozgásbiztosítás tervezési okmányai,
- belső és külső (nemzetgazdasági és szövetségi) együttműködés rendje,
- tervezési szakcsoport (szakállomány) név szerinti kimutatása a beosztások, szolgálati helyek és az elérhetőségek (tel., FAX, Internet) megjelölésével,

- a szakmai tervező munka irányításának rendje,
- grafikus, táblázatos termellékek, esetlegesen függelékek.

A szakterületi tervek természetesen külön tartalommal, de egységes formában kerülnek kidolgozásra úgy, hogy a különböző tervezésnek blokkszerű átemelése biztosítottá váljon.

2. A BNT Katonai Terv főbb tartalmi elemei:

- a szövetséges igényekből adódó katonai feladatok összefogott, a BNT folyamathoz funkcionálisan illesztett kimutatása.
- a szövetséges erők fogadásához, illetve átvonulásához, vagy átrepüléséhez tartozó katonai feladatok megvalósítási rendje (a szakmai tervekből átemelt részek integrálásával),
- a mozgás és mozgásbiztosítás időszakokra és közlekedési ágazatokra bontott terve (külön megjelenítve a mozgás koordináció és útvonal engedélyeztetés rendjét),
- átadott katonai területek, ingatlanok kimutatása és főbb paraméterek, jellemzők, kapacitásadatok megjelölésével,
- katonai támogatások rendszere, az egyes támogatási területek nagybani elgondolásának rögzítése (a szakmai tervekből átvett részek integrálásával),
- együttműködési rend felvázolása a feladatok, felelősök és időpontok összerendezésével,
- a szakterületi tervezés irányításának rendje,
- a BNT Katonai Terv kidolgozásának vezetése,
- a terv jóváhagyását követően kiadandó intézkedések listája,
- grafikus táblázatok mellékek, esetlegesen függelékek.

A BNT Katonai Terv részét képező szakmai tervek összehangolása a polgári- és honvédségi szervezetekkel gyakorlatilag már szükségtelessé teszi az újbóli egyeztetések végrehajtását. ***A felvázolt kétlépcsős tervezési rendben előbb a szakterületi tervezés megy végbe és azt követően a szakmai tervekben foglaltakra építve kerül kidolgozásra a BNT Katonai Terve.***

Természetesen *a harmadik tervezési lépcső a BNT összesített Terv* kidolgozásának folyamatát foglalja magába, mely terv az ágazati minisztériumok terveit integrálja és kidolgozásáról a TTB gondoskodik. Így és ezzel zárul be a tervezési kör, mely végeredménye hogy a BNT igények kielégítése szakmailag megalapozott, egymásra épülő és széleskörű együttműködésen nyugvó tervdokumentáció felhasználásával időben, a követelmények szerinti módon valósulhat meg.

Az 5. számú FELADAT esetében azt is célszerű figyelembe venni, illetve kihangsúlyozni, hogy a katonai tervezésnek a lehető leggyorsabban kell végbemennie, mert azáltal tervezési igazodási pont állhat a szakértőkre rendelkezésére. Az ilyen jellegű iránymutatás, alapképzés, összehangolási feltétel a gyakorlati tevékenységek során nagymértékben javíthatja a tervező munka hatékonyságát, azáltal a minőségi végrehajtás elősegítését.

6. és 7. számú FELADATOK

Mindkét feladat a katonai tervező tevékenység követelményrendszerének érvényesítési irányait bontja ki, amely mellet a 7. számú feladat részletesen taglalja a tervdokumentumokban foglaltak érdekében végrehajtandó szakterületi katonai feladatokat.

A 7. számú feladat a.) - j.) alpontjaiban rögzített konkrét feladatok és végrehajtási követelmények a BNT Katonai Terv alappilléreit képezik, ugyanakkor a szakterületi tervekben ezeket a feladatokat kell un. aprópénzre váltani. Ennek megoldási módja viszont már az előző részekben kifejtett tervezési útmutatás alapján teljesen átlátható és nyomonkövethető, ami biztosítékot jelent a tervező szervezetek számára további előkészítési feladataik megoldásához.

8. számú FELADAT

„A HM tárca feladatrendszerében kialakított és a MH ÖLTP² rendszergazda felelősségével működtetett BNT Központi Adatbázis adatállományának bővítése és az informatikai rendszer fejlesztése”.

---

² A HM Gazdasági Tervező Hivataltól az MH ÖLTP 2055. márciusában átvette a Központi Adatbázis rendszergazda feladatot.

A 2003. évben létrehozott Központi Adatbázis fejlesztésének elméleti megalapozása 2004. év második felére befejeződött, mely eredményeként mind az informatikai rendszerfejlesztés, mind a szakmai tartalom terén megteremtődtek a továbblépés feltételei. Ebben a témakörben elsődleges feladatot jelent a technikai eszköz és szoftver háttér fejlesztése, az alkalmazott új programok telepítése és működőkésszé tétele, amelyhez az elméleti alapok biztosításán túl szükség van a már előkészített közbeszerzési eljárások lefolytatására.

Az adatállomány bővítéséhez szükséges szoftverek sikeres beszerzése, installálása és a rendszer működőkésszé tételét követően – a HM Gazdasági Tervező Hivatal megszűnése miatt már a rendszergazdai felöltséget átvett MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság keretében – késedelem nélkül el kell indítani a meglévő adatállomány pontosítása, illetve kiegészítése érdekében az adatbekéréseket. Ennek folyamata a célirányosan kialakított adatlapok megszerkesztésétől indul, majd azok kiküldése, kitöltése, visszaküldése és feldolgozása után az adatbázisba építésével zárul.

Ezt a munkát, mármint a Központi Adatbázis technikai fejlesztését és adatállományának bővítését természetesen az adatszolgáltatási kötelezettség folyamatos fenntartása mellett kell végezni, ami megnöveli a végrehajtás bonyolultságát és igen nagy körültekintést követel meg a rendszergazdától.

Tekintettel a Központi Adatbázis jelentőségére, országos szintű kiterjedésére és sokoldalú felhasználhatóságára elengedhetetlenül fontos polgári- és katonai szakértők által az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság részére minden segítséget megadni. Azzal együtt a fejlesztési feladatok végrehajtásához nem lehet nélkülözni a HM Gazdasági Tervező Hivaltaltól átvett dokumentáció feldolgozását, amelyből egyaránt kinyerhetők a továbblépéshez szükséges elméleti alapok, szakmai információk és a legcélravezetőbb módszerek.

9. számú FELADAT

„A BNT Központi Adatbázisra építve, a Magyar Köztársaság Befogadó Nemzeti Támogatás Képesség Tervező Katalógusa változókkal összefüggő átdolgozásának koordinálása.”

A BNT Képesség Tervező Katalógus az elfogadott NATO mintakönyvek alapján, a szövetségeseknél szerzett szakmai tapasztalatok felhasználásával és a Központi Adatbázis első változatára építve került kidolgozásra. *A TTB által jóváhagyott dokumentum közel egy esztendeje rendelkezésre áll a NATO parancsnokságok tervezőinek, a szövetséges partnerszervezeteinek, valamint a hazai polgári- és katonai vezető szervezeteknek.*

A HM Gazdasági Tervező Hivatal felelősségével kidolgozott BNT Képesség Tervező Katalógus elismerten jól sikerült dokumentum, ami azt jelenti, hogy néhány évig nem kell pontosítani, illetve helyette új okmányt kiadni. Amennyiben a Központi Adatbázis adatállományának bővítése során lényegi információk kerülnek felszínre, akkor érdemes a Képesség Tervező Katalógust felülvizsgálni és a felülvizsgálat eredményéhez igazítva, meghúzni azt a határt, amelyen túl már kötelező a dokumentum módosítása.

A pontosítási szükséglet határának kijelölése igen kényes feladat, amelyet a polgári- és katonai szakértők kiemelten elismert szűk csoportjára kell bízni. Megítélésem szerint az esetleges módosításra legkorábban **2008. évtől** kerülhet sor, melyet csak a Központi Adatbázis új adatállománya alapozhat meg. *Ezt a feladatot a Központi Adatbázis rendszergazdája, tehát az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság koordinálhatja.*

10. számú FELADAT

„A BNT feladatok előkészítésében és végrehajtásában érintett honvédelmi szervezetek vezető állományának felkészítése.”

A honvédelmi ágazatra tartozó feladatok lényegi elemeinek és azok összefüggéseinek bemutatásából pontosan kirajzolódik azon tennivalók sokasága és komolysága, amelyeket a tervezés terén, a feltételek biztosítása vonatkozásában, valamint a vezetés-irányítás tekintetében napi folyamatosság mellett el kell végezni.

Mindenekelőtt a sürgős tervezési feladatok szervezeti feltételeit szükséges megteremteni, annak kapcsán pedig a lehető leghatékonyabban fel kell készíteni a tervező állományt. A felkészítést célszerű egy rövid idejű elméleti megalapozással kezdeni, majd arra építve lehetőség szerint az érdemi tervező munka rögtön beindítható. A tervező állom-

mány felkészítése a KTB égisze alatt, a testület által kidolgozott felkészítési program alapján történhet.

A tervező állomány felkészítésén túl foglalkozni kell az igények fogadásával, feldolgozásával, a beérkezett válaszok kiküldésével kapcsolatos tevékenységekre kijelölt szakértőkkel. ***Külön felkészítést igényelnek a BNT Központi Adatbázis bővítésével, valamint a Képesség Tervező Katalógus pontosításával megbízottak.***

A külön programok alapján folyó felkészítéseket kiegészíthetik a munkafolyamatokba épített segítségnyújtások és szakértői jelenlétek, amelyben a KTB mellett jelentős szerep hárul a HM Védelmi Hivatal szakértőire.

Nem nehéz megjósolni, hogy a célirányos és nem kampányszerű felkészítés hatékonysága döntően befolyásolhatja a tárca előtt álló BNT feladatok megvalósítását.

II. AZ ÁGAZATI BNT TERVEZÉSI FELADATOK ELGONDOLÁSA

A 9/2005. (HK. 4.) HM utasítás a BNT feladatok tervezési rendjével kapcsolatban többek között arra is utal, hogy a BNT tervek kidolgozását egyrészt az országvédelem katonai tervezésével összhangban és annak szerves részeként kell megvalósítani, másrészt az egyedi BNT feladatokra – amikor a szövetségeseink támogatását nem a saját országunk védelme során kell megoldani – külön tervek kidolgozása indokolt.

1. Az országvédelem előkészítéséhez tartozó BNT tervezés

Az országvédelem tervezése esetében feltételezett helyzetekre, a viszonylag stabilizált információkra építve, mintegy valamikori jövőbeni aktualizálási igénnyel és alkalmazással számolunk. Tekintettel a Nemzeti Biztonsági Stratégia és a Nemzeti Katonai Stratégia elfogadott elveire és megítéléseire az országvédelem részét képező BNT tervezése igen bonyolult feladatokat jelent, mivel a bizonytalansági tényező a tervezési alapadatok szélső határértékeinek beazonosítását sem teszi lehetővé.

Konkrét példákkal illusztrálva a biztonsági tényezők döntő része az agressziót elkövetni szándékozó, vagy elkövető ellenség földrajzi elhelyezkedésére, céljaira, a célok elérése érdekében mozgósított állományára, szövetségeseire, hadipotenciájára vonatkozik, mellyel szemben kérdéses, hogy a Magyar Honvédség lehetőségei meddig terjednek és mikor kell a támogató szövetséges csapatoknak beavatkozniuk.

Ez esetben az ágazati BNT feladatok tervezése során elsődlegesen fel kell mérni a lehetséges változatokat, amelyeknek megfelelően modellezéssel célszerű elvégezni a várható – előzetesen a **SHAPE-el**, vagy az érintett **NATO parancsnoksággal** egyeztetett – szövetséges meg erősítő erők támogatási szükségletei katonai részére szakterületekre bontott elemzését.

Ebben a tervezési változatban tehát az országvédelem tervezése részeként, de önálló folyamat végigvitelével és valamennyi lehetséges változatra reagálva megy végbe a katonai feladatok tervezése, mely eredményeként áll össze az **Országvédelmi Terv BNT katonai fejezete, illetve tervkomplexuma**. Arról, hogy a BNT tervkomplexum milyen formában, tartalmi elemekkel és kik által kerül kidolgozásra, azt jelen írásomban **III. Módszertan Rész** tartalmazza.

Míndezek mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az országvédelem tervezése és azon belül a BNT katonai feladatának tervezése minden esetben béke időszakban, a honvédség alaprendeltetése szerinti feladataira történő felkészítés időszakában kerül végrehajtásra, így általában elegendő idő áll rendelkezésre a szükséges tervezési alap adatok begyűjtése, egyeztetése, valamint a polgári- és katonai tervezési decentrumok tevékenységének összehangolása. *A nyugodt és konzolidáló körülmények között folyó tervezés óriási előnye, hogy lehetőséget teremt a feltárt problémák körültekintő megoldására*, a szükséges elemzések és modellezések elvégzésére, a módszertani-, eljárásbeli követelmények érvényesítésére, valamint a tervezési anomáliák kiküszöbölésére.

A fenti tervezési előnyök kiaknázása annál is fontosabb, mivel az ország szuverenitásának, területi sérthetlenségének megőrzéséről van szó, melyet a megalapozott tervek alapján felkészített polgári- és katonai rendszerek aktivizálásával, összehangoló közös cselekvési egységgel lehet csak elérni.

2. Egyedi feladatok BNT tervezése

Teljesen más a helyzet az országvédelemhez közvetlenül nem kapcsolódó, úgynevezett egyedi BNT katonai feladatok tervezése esetében. Ekkor a tervezési feladatok minden esetben a szövetségesek felkészítésére, támogatási igényeik bejelentésével kezdődnek és kizárólag az adott helyzet szerinti konkrét szövetséges igények teljesíthetőségére vonatkoznak. Ez egyfelől könnyebbséget jelent abból a szempontból, hogy nem szükséges különböző változatokat mérlegelni, másfelől nehézségeket támaszt annak okán, hogy az adott időpontban végrehajtandó feladatok megelőző időszakok korlátokat szab a tervezés időszükségletének.

Ebből következően óriási jelentősége van a kialakított tervezési rendnek, amelyet a tervező decentrumok jól ismernek és alkalmaznak. Amennyiben ez a feltétel adott, akkor hatékony és időbeni tervezési tevékenység folytatható, mely eredményeként korrekt – polgári közigazgatási nemzetgazdasági szervezetekkel összehangolt – válaszok fogalmazhatóak meg a szövetséges katonai igények teljesítésére vonatkozóan. Ha azonban az egyedi feladatok érkezésekor az érintett HM szervek által irányított tervezési rend még nem alakult ki, abban az esetben „*ad-hoc*” megoldások kerülhetnek előtérbe, melyek nemritkán tervezési anomáliák kialakulásához vezethetnek, veszélyeztetve ez által a végrehajtás sikerét.

Egy a gyakorlatban alkalmazható tervezési rend kialakításának az a célja, hogy az előre tervezett, illetve a váratlanul jelentkező egyedi BNT feladatok szakszerűen és gyorsan, mintegy rutin jellegűen kerüljenek megtervezésre. Ennek kapcsán minden tervezésben érintett szervezetnél el kell érni, hogy rendelkezésre álljanak a BNT katonai tervnek részét képező szakmai formanyomtatványok és tartalmi kitöltési útmutatók, amelyek a feladat indításakor megadott követelményekkel, tervezési alapadatokkal együtt minden esetben lehetővé teszik az adott szakterületi tervek rendszerbe illeszkedő és lehető legrövidebb időn belüli kidolgozását.

3. A BNT katonai feladatai tervezési rendjének elgondolása

Első esetben (1. változat), amikor a BNT katonai feladatai tervezésére az országvédelem tervei kidolgozása keretében kerül sor a tervezés rendje a Honvéd Vezérkar által alkalmazott tervezési rend szer-

ves részét képezi, de azon belül viszonylagos önállóságot élvez. Önállósága abban jelentkezik, hogy a különböző védelmi változatok általános katonai paraméterei ismeretében külön tervdokumentációt kell kidolgozni a BNT katonai feladatai megoldására, amelyhez a már előkészített tervdokumentumok jelentős segítséget jelenthetnek.

A magyar katonai erők alkalmazásának összefüggő tervezési adatok ismeretében a BNT katonai tervdokumentáció kidolgozása az alábbi elgondolás szerint valósítható meg.

a) Kezdeti időszakban a BNT tervezési csoport állományának össze kell gyűjtenie minden fellelhető információt, a támogatást nyújtó szükséges erőkre vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy még a tervezés kezdete előtt tisztázni kell milyen NATO-, vagy szövetséges nemzeti katonai erők támogatásával számolhatunk, azok megközelítő pontossággal milyen létszámok és milyen fajta fegyverzettel-, technikai eszközökkel rendelkeznek, milyenek a logisztikai (önellátó) képességeik stb.

b) A szövetséges katonai erőkről rendelkezésre álló, összegyűjtött információk alapján egy nagybani elemzés elvégzése útján fel kell mérni, hogy a BNT mely területein milyen mértékű támogatási lehetőségekre tervezhetünk.

A tervezési folyamat ezen részében – kiindulva a megismert és lefontosított szövetséges igényekből, amit a nagybani-, majd részletes *Szükségleti Jegyzék* tartalmaz – az igények katonai erőforrás szükségletének számvetése után a fogadás, mozgatás, mozgásbiztosítás, ellátás, szolgáltatások nyújtása valamennyi részfeladatához kapcsolva pontosan rögzíteni kell a feladatok érdekében igénybe vehető (bevonható) *szabad katonai kapacitások* mértékét.

Az igények ismeretében és az elvégzett erőforrás szükségleti számvetésekre alapozva, a katonai lehetőségekkel történő összevetés után el kell jutni minden egyes támogatási feladat esetében a teljesen le-tisztult megítéléséig, melyeknek egyértelműen utalni kell arra, hogy az adott igény feladattartalma milyen mértékben teljesíthető.

Ebben a tervezési fázisban valamennyi szakterület apparátusa dolgozik és kialakítják a számvetéseken és elemzéseken alapuló szakmai állásfoglalásokat. A szakterületi lehetőségeket tartalmazó szöveges- és táblázatos (grafikus) tervdokumentumok egy okmányba foglalását a kijelölt szakértői kör végzi el. Ez a tervezési dokumentum már összegezett formában valamennyi területen és feladatokra vonatkozóan

tartalmazza a katonai lehetőségek mértékét, *amiből következően megfelelő háttéranyag fog rendelkezésre állni az Egyetértési Nyilatkozat kidolgozására hivatott tárgyalásokon, melynek végcélja az Egyetértési Nyilatkozat aláírása.*

c) Az Egyetértési Nyilatkozat aláírása egyben mindkét fél, vagy a felek számára hitelesíti a további tervezés alapjául szolgáló információkat, melyekre építve valamennyi szakterületen el kell végezni az adott keretek közötti támogatási feladatok konkrét megvalósítási rendjét tartalmazó tervek kidolgozását. Ezeknek a szakterületi tervdokumentumoknak egy-egy feladathoz kapcsolva már részletesebben tartalmaznia kell az erőforrás és költségigényeket, a végrehajtásban résztvevő állományt, a felelőségi köröket, az együttműködési és vezetési követelmények leírását.

A szakterületenként lebontott feladatokra elvégzett tervezés eredményeként nagy biztonsággal és megfelelő szakmai színvonalon *összeállítható a Technikai Megállapodás, ami már a részletes végrehajtás minden lényegi elemét tartalmazza.*

d) A Technikai Megállapodás elfogadását követően, újra a szakterületek által korábban már kidolgozott, összehangolt és jóváhagyott résztervekben foglaltakra építve egy szűk szakértői csoportnak összegzési, illetve integrálási feladatok elvégzése útján ki kell dolgoznia az adott feladat BNT Végrehajtási Terv okmányait, melyben már a BNT folyamat elemeihez kapcsolva jelennek meg a különböző szakterületi végrehajtási elgondolások.

A BNT Végrehajtási Terv összhaderőnemi jellege megköveteli, hogy a támogatási folyamatokhoz tartozó szakterületi tervdatok a csapatok szintjétől a központi tagozatig terjedjenek. Ugyanakkor ebben a tervben a tárca vezetése számára megfelelő információtartalmat hordozó adatok szerepelhetnek, amelyekből pontosan értelmezhetőek az egyes folyamatlemek összetevői és azok megvalósításának egymásra épülő szakterületi összefüggései.

Ezt a tervezési munkát a KTB állományának tevőleges részvételével kell elvégezni egészen a terv honvédelmi miniszteri (vagy az általa kijelölt személy részéről történő) jóváhagyásáig. *A jóváhagyást követően ez a tervdokumentáció kerül átadásra a BNT TTB részére,* mely szervezet a kijelölt szakértői kör felé történő intézkedéssel elvégzett azok feldolgozását – a szükséges tervezéshez, illetve adatok beépítését a központi BNT tervbe – valamint dokumentálását és csatolását.

e) A tervezési feladatokat követően a KTB további feladata a tervekben foglaltak végrehajtását elősegítő intézkedések, rendszabályok foganatosítása és a végrehajtás értékű, célirányos felkészítések tervezése és szervezése.

Azon túlmenően szoros kapcsolattartás szükséges a TTB-al, a polgári- és katonai tervdokumentumokban foglaltak időszakos összehangolása, a végrehajtás időszakában felmerülő gyakorlati problémák minél rövidebb idejű és eredményes megoldása érdekében. Feladatot jelent továbbá a BNT katonai tervdokumentációk vezetési szintenként differenciáltan történő megismertetése, az „éles”, gyakorlati feladatok tervek szerinti előkészítése.

Ez az előkészítési folyamat az egyeztetési tárgyalások lefolytatásán keresztül elvezethet egészen a különböző szakterületeken jelentkező feladatok előszerződésekkel történő lefedéséig.

A tervezés rendjére kialakított elgondolás szerint a tervezési feladatok végrehajtása a KTB mértékadó szerepére építve, egy kiválasztott és felkészült szakértői kör tevékenységével központilag történik. ***Éppen ezért sürgető igény a KTB mielőbbi megalakítása, Szervezeti és Működési Szabályzatának kidolgozása, majd az alapján a központi tervezéshez nélkülözhetetlen szakértői kör kiválasztása, valamint az elengedhetetlen célirányos felkészítés gyors és hatékony lefolytatása.***

Fontos követelmény, hogy a kiválasztott és felkészített szakértők állandó **BNT tervezői megbízással** rendelkezzenek, amelyet a KTB vezetője adományoz.

Amennyiben a KTB és az általa kiválasztott szakértői kör személyi összetételét sikerül jól kialakítani, akkor hosszabb távra előretétekintve megteremthető a BNT katonai tervezés stabilizált személyi feltételrendszere.

Összegezve az ágazati BNT feladatok tervezésére kialakított elgondolás lényegét első sarokpontként rögzíthető, hogy a Washingtoni Szerződés 4. és 5. cikke szerinti helyzetekben, illetve műveletek esetén a BNT feladatok tervezése az országvédelem mindenkori tervezési folyamata részeként, a Honvéd Vezérkar által kialakított tervezési rendben történik.

Abban az esetben, ha a NATO parancsnokságok, vagy a szövetséges küldő nemzetek külön, egyedi feladatok kapcsán fogalmazznak meg

BNT katonai igényeket, akkor a tervezési feladatok végrehajtását a KTB irányítása mellett, az általa kidolgozott rend szerint adják meg.

A tervezési elgondolás második sarokpontjaként fogalmazható meg, hogy a tervezést két különálló szakaszra célszerű felbontani, mégpedig egyik szakaszban meg kell keresni a MIRE TERVEZ-ZÜNK? kérdésre adható válaszokat, melyekhez az igények tartalmának letisztázásán, a katonai lehetőségek pontos felmérésén és erőforrásterveken alapuló összehasonlításán keresztül juthatunk el. A másik szakaszban viszont a katonai lehetőségekkel összhangba hozott igények teljesítésének konkrét megtervezéséről kell szólni.

A tervezési elgondolás harmadik sarokpontja szerint a szakterületi tervezés a BNT valamennyi folyamatélemén átfogóan történik így a szakterületi tervek bár részei az integrált BNT tervnek, de azon belül önálló tervdokumentumként szerepelnek és a megvalósítás szakmai felelősége azok alapján számonkérhető.

Az integrált, vagy összesített BNT tervek a szakterületi tervek adataira, számvetéseire épülnek és azokban egy-egy fejezet külön foglalkozik a funkcionális területeken jelentkező feladatok megoldásával, azon belül a lényegi szakterületi részek megjelenítésével.

Természetesen a tervezésre kialakított elgondolás megvitatása után tovább alakítható, kiegészíthető vagy az egyes pontokon belül is módosítható. Az érintett körben elvégzett véleménycserét legcélszerűbb egy konferencia keretében lefolytatni, melyen előadások, korrekferátumok, hozzászólások után véglegesíteni lehet a BNT katonai feladatai tervezési rendjére kidolgozott elgondolásokat.

III. TERVEZÉSI MÓDSZERTAN

A BNT TTB 2004. év II. felében elfogadta, hogy a kidolgozandó ágazati szakterületi BNT tervek megnevezése, formai megjelenítése és az egyes tervlapok kitöltési útmutatása egy úgynevezett Tervezési Módszertani Útmutató alapján történjen.³

---

³ Erre utal a 9/2005 (Hk. 4) HM utasítás 9.§ (3) bekezdése, amiből egyértelműen kiderül, hogy a Katonai Tervező Bizottság a távlatot is érintő feladat koordinálására hivatott.

Ez a feladat a védelmi felkészítés 2005. évi feladatait szabályozó 3010/2005 Korm. Határozatban is szerepel.

A Tervezési Módszertani Útmutató tehát a polgári- és katonai BNT tervek kidolgozásához ad mértékadó segítségnyújtást, úgy, hogy az a BNT tervezésében érintett tárcák szakértőinek bevonásával és a Katonai Tervező Bizottság irányítása, koordinálása mellett valósul meg. Az előkészítés stádiumában fontos tisztázni az okmány rendeltetését, kidolgozásának fő célkitűzéseit, tartalmi felépítését és alkalmazását. Mindezekben túl itt célszerű rögzíteni a tervezés elveit, szabályozását és gyakorlati lépéseit.

Egy lehetséges változat szerint a Tervezési Módszertani Útmutató főbb részeit az alábbiak alkotják:

- *Bevezető rész (rendeltetés, célok, stb.);*
- *Tervezési elvek, módszerek;*
- *Tervezési rend és azok szabályozása;*
- *Minisztériumok tervdokumentációja (külön-külön, tételesen);*
- *A tervdokumentumok tartalmi összetevői;*
- *Egyes tervek formai megjelenítése (tervlapok);*
- *Kitöltési módszertan, a tervlapok rovatainak értelmezése;*
- *Mintaokmányok;*
- *Kidolgozási, felelősségi kérdések;*
- *A tervek egymásra épülése és összetartozása;*
- *Együttműködés rendje és tartalma;*
- *Egyéb módszertani kérések;*
- *Záró rész az útmutató alkalmazásáról.*

A Tervezési Módszertani Útmutató kidolgozása egyedülálló jelentőséggel bíró vállalkozás, mely valamennyi szaktárca elmélyült kidolgozó munkáját igényli, amelyben kiemelt szerep hárul a katonai szférára, azon belül a BNT KTB irányító-, koordináló tevékenységére.

Ha ebben az egyedülálló vállalkozás keretében jól sikerül a BNT tervezés módszertanát megalkotni akkor az mintaként szolgálhat a szövetségeseink számára és része lehet a Szövetség BNT Doktrína új kidolgozásának. Azon túlmenően, hogy példával szolgálhatunk szövetségeseink részére, a tervezési Módszertani Útmutató nélkülözhetetlen a tervdokumentumok összehangolása és a tervezés konkrét feladatainak dokumentálása szempontjából is.

Jelen cikkem olvasói számára világossá válhat, hogy rengeteg tennivaló, komoly munka áll a Befogadó Nemzeti Támogatással foglalkozó szervezetek, szakértői kör előtt, melyet csak együttesen, a felvetett tennivalók részleteinek kibontásával és alkotóerővel oldhatunk meg.

Felhasznált irodalom:

1. MC-334/2 BNT tervezési irányelvek (NATO kiadvány).
2. MC-319/2 Logisztikai alap- és irányelvek (NATO kiadvány).
3. AJP 4 Szövetséges Összhaderőnemi Logisztikai Doktrína (NATO kiadvány).
4. AJP 4.5. BNT Doktrínális Kiadvány.
5. 176/2003 (X. 28) Korm. rendelet a BNT feladatai szabályozásáról.
6. 9/2005 (HK 4.) HM utasítás a BNT ágazati feladatiról.
7. Saját jegyzetek.
8. Összhaderőnemi Logisztikai Doktrína 2. kiadás.
9. A MK Nemzeti Biztonsági Stratégiája.
10. A MH Nemzeti Katonai Stratégiája.
11. A BNT Központi Adatbázis elméleti dokumentumai.
12. A MK BNT Képesség Tervező Katalógusa.